

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 lutego 2019 roku Sąd Rejonowy w S. po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B. przeciwko K. S. o zapłatę w punkcie I umarzył postępowanie w zakresie kwoty 1297 złotych; w punkcie II oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie III zasądził od powoda (...) Spółki Akcyjnej w B. na rzecz pozwanego K. S. kwotę 3617 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy wskazał m.in. że powódka nie sprostала obowiązkowi wykazania, że na mocy postanowień zawartej pomiędzy stronami umowy zaktualizowało się po jej stronie uprawnienie do jej wypowiedzenia. Pozwany w toku procesu kwestionował fakt otrzymania pisma stanowiącego wezwanie do zapłaty oraz wypowiedzenie umowy, a zgodnie z pkt 8.1 lit. a pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę (a tym samym postawić całą kwotę pożyczki w stan wymagalności) w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty należności w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, przy czym pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania 30 dniowego okres wypowiedzenia umowy. Tymczasem zdaniem Sądu Rejonowego na gruncie zaferowanego przez powódkę materiału dowodowego nie sposób ustalić, aby wystosowała ona do pozwanego przedmiotowe pismo, a także aby następnie doręczyła pozwanemu oświadczenie o jej wypowiedzeniu. Sąd I instancji wskazał, iż powódka przedłożyła pismo datowane na dzień 2 maja 2018 roku (k.62), które stanowić miało wezwanie do zapłaty pozwanego dwóch rat pożyczek (wymagalnych w dniach 1 kwietnia 2018 roku oraz w dniu 1 maja 2018 roku). Celem wykazania, że tego rodzaju pismo zostało rzeczywiście skierowane do pozwanego przedłożyła jedynie książkę nadawczą listów poleconych (k. 63-65) w której pod pozycją 757 ujęty został jako adresat pozwany, jednak przy pozycji nie wskazany został numer nadawczy przesyłki, w konsekwencji nie sposób powiązać jej z przedłożonym przez powódkę wydrukiem z śledzenia przesyłek, które w dodatku nie pozwala na ustalenie przez kogo przedmiotowa przesyłka została odebrana. Analogicznie Sąd ten ocenił kwestie skierowania do pozwanego pisma z dnia 31 maja 2018 roku mającego zawierać oświadczenie o wypowiedzeniu umowy.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo oraz w zakresie kosztów postępowania i zarzucając mu naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 3 k.p.c. poprzez ustalenie stanu faktycznego w sposób sprzeczny z zebranych w sprawie materiałem dowodowym i w konsekwencji przyjęcie, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, a roszczenie dochodzone pozwem nie jest wymagalne

- art. 61 § 1 k.c. w zw. z art. 17 ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku Prawo pocztowe w zw. z § 37 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 29 kwietnia 2013 roku w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w związku z art. 6 k.c. w zw. z art. 231 k.p.c. polegające na nieuprawnionym przyjęciu, że przesyłka nadana w urzędzie pocztowym i nie zwrócona nadawcy nie została skutecznie doręczona, podczas gdy w takiej sytuacji zachodzi domniemanie skutecznego doręczenia, którego obowiązek obalenia leżał po stronie pozwanego

- art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. oraz 359 § 1 k.c. w zw. z pkt 1.2 umowy pożyczki oraz art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim tj. nierozpoznanie przez Sąd istoty sprawy i niewskazanie w uzasadnieniu pełnej podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia odnośnie odsetek umownych (pkt 1.2 umowy pożyczki) stanowiących jedną ze składowych całkowitej kwoty pożyczki określonej w pkt 1.5 umowy, a w konsekwencji uznanie, że odsetki umowne nie należą się powódce podczas gdy wynikają one z czynności prawnej tj. zawartej umowy pożyczki (pkt 1.2)

Wobec powyższego, apelujący wniósł o zmianę wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 19 lutego 2019 roku poprzez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 10.075,32 złotych wraz z odsetkami umownymi równymi dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 lipca 2018 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powódki od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych

ewentualnie uchylenie w/w orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się o tyle zasadna, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Na wstępie wskazać trzeba, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 §1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 k.p.c.).

Przepis art. 386 § 4 k.p.c. przewiduje możliwość sądu drugiej instancji uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wyłącznie w wypadku nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji lub kiedy wydanie wyroku wymaga powtórzenia całości postępowania dowodowego.

W tych wypadkach co prawda brak jest stanowczego zakazu wydania przez sąd odwoławczy wyroku reformatoryjnego, jednak należy unikać wydawania w takich sytuacjach wyroków merytorycznych, aby nie pozbawić stron dwuinstancyjności (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP).

Zgodzić należy się apelującym, iż sąd pierwszej instancji w sposób błędny przyjął, iż nie doszło do skutecznego doręczenia pozwanemu przesyłek zawierającej wezwanie do zapłaty i wypowiedzenia umowy. W tym zakresie słuszny okazał się zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Podkreślić należy, iż na okoliczność wykazania wyżej wymienionych faktów powódka przedłożyła wezwanie do zapłaty z dnia 02 maja 2018 roku wraz z potwierdzeniem nadania znajdującego się w książce nadawczej powódki z dnia 04 maja 2018 roku pod pozycją 757, nadto wydruk ze strony internetowej śledzenia przesyłek Poczty Polskiej (...) z którego wynika, iż przesyłka znajdująca się po ww. pozycją została doręczona 07 maja 2018 roku. Powódka przedłożyła również wypowiedzenie umowy z dnia 31 maja 2018 roku wraz z potwierdzeniem nadania znajdującego się w książce nadawczej powódki z dnia 1 czerwca 2018 roku pod pozycją 81, nadto wydruk ze strony internetowej śledzenia przesyłek potwierdzającej, iż przesyłka znajdująca się po ww. pozycją została doręczona 06 czerwca 2018 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego, pomimo iż rzeczywiście w zakresie nadania przesyłki adresowanej do pozwanego w książce nadawczej nie wskazano wprost nr przesyłki, to jednak nie budzi wątpliwości, iż w dacie wskazanej przez powódkę do pozwanego zostały przekazane przesyłki dotyczące omawianej umowy. Fakt, iż obejmowały one pisma zawierające wezwanie do zapłaty a następnie wypowiedzenie umowy wynika chociażby z korelacji dat oświadczeń woli powoda i tych widniejących w książce nadawczej. Nadto pomimo, iż pozwany niewątpliwie odebrał przesyłki (vide: wydruk śledzenie przesyłek) to nie wykazał, iż były to inne przesyłki niż te pochodzące od powódki.

Podkreślić przy tym należy, iż ocena dowodów musi uwzględniać reguły wynikające z art. 233 § 1 k.p.c. a więc opierać się na logice i doświadczeniu życiowym. Samo zakwestionowanie doręczenia przesyłki przez adresata w sytuacji posługiwania się przez nadawcę zbiorczą książką nadawczą nie świadczy o niewygenerowaniu i niemożności ustalenia samodzielnie przez sąd nr danej przesyłki z książki nadawczej - bowiem jest on powiązany z liczbą porządkową książki nadawczej i numerem z kodu kreskowego widniejącego przy pozycji nr 1.

Wyjaśnić zatem należy, iż o braku wykazania doręczenia przesyłki nie świadczy niewskazanie w książce nadawczej numeru przesyłki zawierającej np. wypowiedzenie umowy z dnia 31 maja 2018 roku a widniejącego na dokumencie obrazującego śledzenie przesyłki. Badając wydruk ze strony internetowej ustalić należy, iż przesyłka o nr (...) została odebrana w konkretnie oznaczonym dniu. Wyjaśnić należy, iż po odseparowaniu cyfry kontrolnej, identyfikatora

Polski, indywidualnego oznaczenie Poczty Polskiej i ostatniej cyfry z kodu kreskowego przesyłki wpisanej w książce nadawczej pod L.p. 1 tj. (...) pozostaje właściwy nr przesyłki 746, co pozwala na ustalenie, iż przesyłka pod kolejną liczbą porządkową 81 opatrzona jest przez operatora nr (...).

Z tych względów uznać trzeba za błędne stanowisko sądu pierwszej instancji, że nie doszło do wysłania przesyłek zawierających wezwanie do zapłaty przeterminowanych należności i następnie wypowiedzenie umowy pożyczki na adres zamieszkania pozwanego. Bez znaczenia pozostaje okoliczność, że powód nie przedstawił zwrotnego potwierdzenia odbioru przesyłek przez pozwanego, albowiem z punktu widzenia art. 61 k.c. istotne jest okoliczność, czy oświadczenie zostało doręczone adresatowi w sposób, które umożliwił mu zapoznanie mu z jego treścią. W tym celu zaś wystarczające było wykazanie, że doszło do nadania przesyłek pocztowych przez operatora pocztowego na aktualny adres zamieszkania pozwanego.

W konsekwencji Sąd Rejonowy nieprawidłowo przyjął, iż nie doszło do doręczenia oświadczenia woli powódki, a to przesyłek zawierających wezwanie do zapłaty, jak i wypowiedzenie umowy. Zaznaczyć trzeba, że okoliczność ta była jedyną przyczyną, dla której sąd pierwszej instancji uznał, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki i powstania stanu wymagalności całej kwoty pożyczki. Sąd Rejonowy zaniechał natomiast zbadania pozostałych twierdzeń i zarzutów stron. W szczególności sąd pierwszej instancji uchylił się od oceny skutków doręczenia wypowiedzenia: po pierwsze w kontekście zarzutów pozwanej dotyczących posługiwania się w procesie kserokopiami i skuteczności złożonych podpisów, po drugi, w kontekście braku podstaw w ogóle do wypowiedzenia ocenianej umowy (pkt 8.1 umowy).

Tym samym błędna ocena braku doręczenia stosowanego oświadczenia woli kredytodawcy m.in. w zakresie wypowiedzenia umowy - doprowadziła do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istotny sprawy.

Pojęcie „istota sprawy” w rozumieniu art. 378 § 2 k.p.c. to materialny aspekt sporu. (...) zaś to rozważenie oraz ocena poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń, a w konsekwencji - załatwienie sprawy w sposób merytoryczny lub formalny, w zależności od okoliczności i procesowych uwarunkowań konkretnej sprawy. Rozpoznanie istoty sprawy oznacza więc zbadanie materialnej podstawy żądania pozwu oraz merytorycznych zarzutów pozwanego. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi zatem, gdy sąd rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy, zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania, pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie, nie uwzględnił wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych czy prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2012 roku, III SZ 3/12, Lex nr 1232797). Oceny czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego.

W niniejszej sprawie istota sprawy sprowadzała się do oceny zasadności żądania zasądzenia od pozwanego kwoty wskazanej w pozwie, z uwzględnieniem zakresu cofniętego pozwu. Powyższe jest o tyle istotne, iż analizy stanowiska pozwanego wynika, iż kwestionuje roszczenie powoda również z powołaniem się na zamieszenie w umowie pożyczki klauzul niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ k.c. i sprzeczności postanowień umownych z treścią art. 359 § 2¹ k.c. stanowiącego o wysokości odsetek maksymalnych. Zarzuty te nie podlegały ocenie Sądu Rejonowego, a mogą okazać się istotne z punktu widzenia żądania pozwu.

Reasumując, wobec braku prawidłowych ustaleń faktycznych przez Sąd Rejonowy co do doręczenia wypowiedzenia umowy, jego skuteczności, oceny zgodności z powszechnie obowiązującymi normami prawnymi, wysokości dodatkowych kosztów pożyczki ciążących na stronie - sąd odwoławczy nie widzi podstaw prawnych do przesądzenia istotnych w sprawie zagadnień. Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił istotnych w sprawie kwestii, co doprowadziło go do nierozpoznania istoty sporu. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd pierwszej instancji mając na uwadze zasady kontrykcyjnego procesu (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.) dokona ponownych ustaleń faktycznych w sprawie oceniając dowody zaofiarowane przez strony z dokonaniem jednoczesnej ich konfrontacji z wszystkimi

zarzutami przedstawionymi przez obie strony, prezentowanymi w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz zgłoszonymi w postępowaniu apelacyjnym. W szczególności dokona niezbędnych ustaleń faktycznych dotyczących skuteczności wypowiedzenia, a następnie po ewentualnym przyjęciu jego skuteczności oceni zasadność żądania w kontekście dalszych zarzutów pozwanego. Sąd Rejonowy zobligowany będzie dokonać oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem reguł zawartych w art. 233 k.p.c. i na tej podstawie wysnuć prawidłowe ustalenia faktyczne w zakresie prawidłowości i zasadności dochodzenia zapłaty od pozwanego. Proces dochodzenia do nich winien natomiast znaleźć swoje odzwierciedlenie w pisemnych motywach orzeczenia, zgodnych z wymaganiami określonymi w art. 328 k.p.c.

Mając to wszystko na uwadze na mocy art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

SSO Tomasz Sobieraj

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować;
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron;
3. Po dołączeniu zwrotnych potwierdzeń odbioru zwrócić akta do Sądu Rejonowego

SSO Tomasz Sobieraj 20 maja 2019 roku